

Aklın kavrayışsızlığı ve inkâr

Yaşar bey: “Mesnevî-i Nûriye’de (s. 88) geçen, ‘Bâzen bir şeye şiddetli muhabbet, o şeyin inkârına sebep olur. Ve kezâ, şiddet-i havf ve gâyet azamet ve aklın ihâtâsızlığı da inkâra sebep olur’ cümlesini açar mısınız?”

Bedüzzaman Saîd Nursî Hazretleri, Kur’ân’ı bir bütün olarak anlamamızı, Kur’ân’ın Cehennem ile ilgili tehditlerini okudukça, Cehennemden bizi Allah’a sığındırarak birer şemsiye olan Allah’ın mağfiretini, rahmetini ve Cennetini de okumamız ve nazara almamız gerektiğini, aksi takdirde korkuya ve ümitsizliğe kapılarak inkâra düşmekten kendimizi kurtaramayacağımızı kaydeder.

İkinci Lem’a’da Bedüzzaman, Cehennem azabını netice veren bir büyük günahı işleyen bir adamın, Cehennem ile ilgili tehditleri işittikçe istiğfar ile ona karşı siper almasının şart olduğunu, ona bu yolun gösterilmesi gerektiğini, yoksa bütün ruhuyla Cehennemin yokluğunu arzu edeceğini, küçük bir şüphenin Cehennemin inkârına cesâret vereceğini belirtir. 1

Mesnevî-i Nûriye’de ise Bedüzzaman, salih amele muvaffak olamayan insanın şiddetle azaptan korkacağını ve ümitsizliğe düşeceğini bildirerek, böyle bir ümitsizin gözünde dînî meselelere dâir zayıf bir emârenin kocaman bir burhan gibi görüneceğini, böyle birkaç zayıf emâreyi elde eder etmez, Allah’ın emirlerine karşı isyan edeceğini, İslâm dâiresinden çıkacağını ve Şeytanın ordusuna iltihak edeceğini haber verir. Böyle iyi amele muvaffak olmayanların ümitsizliğe düşmemesi için muhakkak, “Ey gûnahta aşırı giderek nefislerine zulmetmiş kullarım! Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyiniz. Allah bütün günahları bağışlar. O bağışlayıcı ve merhamet edicidir.” 2 âyetine müracaat edilmesinin şart olduğunu kaydeder.3

Allah’ın sonsuz büyüklüğünün, aklın kavrayışsızlığı dolayısıyla inkâra sebep olması meselesine gelince; bu meselenin izahını, risâlelerde muhtelif yerlerde buluruz.

On Üçüncü Lem’a’nın On Üçüncü İşâretinin Birinci Noktasında Bedüzzaman Hazretleri, şeytanın en büyük desîsesinin, iman hakikatlerinin azameti ve büyüklüğü cihetinde dar kalpli, kısa akıllı ve dar görüşlü insanları, bir tek zâtın bütün zerreleriyle, bütün yıldızlarıyla, bütün kâinâtı bütün halleriyle nasıl idâre ettiğini, nasıl evirip çevirdiğini sorarak insanın âcizliği noktasından bir inkâr hissi uyandırması olduğunu kaydeder ve bu inkâr hissini susturan en büyük sırrın “Allahü Ekber” olduğunu, bundan dolayı bu kelimenin İslâm şeâirinde çok tekrar edildiğini

bildirir.4

On Dördüncü Lem'a'nın İkinci Makamının İkinci Sırrında ise; Kur'ân'ın, vâhidîyet (Allah'ın kâinât çapındaki tasarrufları) içinde akılları boğmamak için dâimâ vahidiyet içinde ehâdiyet cilvesini (Allah'ın her küçük şey üzerindeki tasarruflarını) gösterdiğini kaydeder ve buna şöyle bir örnek verir: Meselâ güneş, ışığıyla bütün dünyayı birden kuşatıyor. Güneş ışığının tamamını nazara alıp güneşin zâtını kavramak için çok geniş bir akıl lâzım geliyor. Oysa insan akli küçüktür. İşte insan akli kendi zâtını unutmasın diye güneş, her bir parlak şeyde aksi ve yansıması vâsıtasıyla kendi zâtını gösteriyor. Her bir parlak şey kendi kabiliyeti oranında güneşin cilvelerini, ışığını, ısısını, yedi rengini gösteriyor. Güneşin cilvelerini ve sıfatlarını küçük bir parlak şeyde birden gören akıl, daha geniş çapta düşündüğünde, bütün dünyayı ışığıyla aydınlatan güneşin zâtını kavrayabiliyor.5

Kur'ân, Allah'ın kâinâtı kuşatan büyüklüğü karşısında akılların boğulmaması ve kalplerin Allah'ın zâtını unutmaması için her bir şeydeki birlik mühürlerini nazara veriyor. Ve o mührün üç mühim anahtarı olan Allah, Rahmân ve Rahîm isimlerini "Bismillahirrahmanirrahim" kelimesi içinde gösteriyor.

DUÂ

Ey Hakk-ı Vâhid! Sen Kendisinden başka ilâh bulunmayan Ma'bud-u Bilhak olan Allah'sın! Senden başka ilâh yoktur. Sen birsin! Senin ortağın yoktur! Bizi bağışla! Bize kâmil iman kuvveti ver, sâlim akıl gücü ver, yüksek kavrayış kudreti ver! Bizim, Seni ve Sana ulaşan yolu kavramamızı zor kılma! Bize lütfunu ve rahmetini esirgeme! Âmîn!

Dipnotlar:

- 1- Lem'alar, s. 15.
- 2- Zümer Sûresi: 53.
- 3- Mesnevî-i Nûriye, s. 57.
- 4- Lem'alar, s. 137.
- 5- Lem'alar, s. 147, 150.